

Література:

1. Берест Т. Лексичні новотвори у поезії Василя Стуса / Т. Берест // Лінгвістичні студії : Зб. наук. праць. – Донецьк : ДонДУ, 1999. – Вип. 5. – С. 269–271.
2. Чабаненко В. А. Основи мовної експресії / В. А. Чабаненко. – К. : Вища школа, 1984. – 167 с.

Джерела ілюстративного матеріалу:

3. Білаш О. І. Ти відчал, моя печаль... : Поезії. / О. І. Білаш. – К. : Укр. письменник, 1992. – 95 с.
4. Вінграновський М. С. Вибрані твори: У 3 т. – Т. 1: Поезії / М. С. Вінграновський. – Тернопіль : Богдан, 2004. – 400 с.
5. Горбаль М. А. Деталі пішаного годинника: Вірші. / М. А. Горбаль – К. : Укр. письменник, 1992. – 111 с.
6. Данько М. М. Й сонця прихилив би!... : Поезії. / М. М. Данько– К. : Рад. письменник, 1991. – 204 с.
7. Драч І. Ф. До джерел: Вірші, поеми, переклади / І. Ф. Драч– К.: Дніпро, 1972. – 303 с.
8. Калинець І. Зібрання творів: У 2 т. / І. Калинець. – К. : Факт, 2004. – Т. I, II.
9. Костенко Л. В. Берестечко: Історичний роман. / Л. В. Костенко. – К. : Укр. письменник, 1999. – 157 с.
10. Костенко Л. В. Вибране. / Л. В. Костенко– К. : Дніпро, 1989. – 559 с.
11. Костенко Л. В. Маруся Чурай: Історичний роман у віршах / Л. В. Костенко. – К. : Дніпро, 1982. – 136 с.
12. Неждана Неда. Котивишня: Збірка віршів / Неда Неждана. – К. : Смолоскип, 1996. – 108 с.
13. Самійленко М. О. ...пошерхом крила : Поезії / М. О. Самійленко. – К. : Укр. письменник, 1993. – 197 с.
14. Сапеляк С. Є. Журбопис : Вірші, публіцистика / С. Є. Сапеляк. – Х. : Майдан, 1995. – 96 с.
15. Сенатович О. П. Обличчям до голуба : Вірші та поеми / О. П. Сенатович. – К. : Дніпро, 1990. – 230 с.
16. Сокульський І. Г. Владар каменю : Вірші / І. Г. Сокульський. – К. : Укр. письменник, 1993. – 158 с.
17. Стус В. Вечір. Зламана віть : Вибране / В. Стус. – К. : Дух і літера, 1999. – 383 с.

УДК 811.161.2' 367

Н. П. Щербачук,

Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРИЧИНОВИХ СИНТАКСЕМ ЯК УСКЛАДНЮВАЛЬНИХ КОМПОНЕНТІВ СЕМАНТИЧНОЇ СТРУКТУРИ РЕЧЕНЬ-РЕПЛІК

У статті проаналізовано специфіку функціонування вторинних предикатних синтаксем у семантико-синтаксичній структурі простих речень діалогічних єдностей типу питання-відповідь, причини їх використання. Установлено, що будовам із такими додатково інформаційними компонентами властива лаконічність. Досліджено прості речення-репліки з причиновими синтаксемами, реалізація семантичних груп зовнішньої та внутрішньої каузації, наведено статистичні дані, з'ясовано стилістичний аспект каузації для речень-реплік.

Ключові слова: вторинна предикатна синтаксема, семантико-синтаксична структура, просте речення, речення-репліка, категорія причини, каузальні семантико-синтаксичні відношення, внутрішня каузація, зовнішня каузація.

ОСОБЕННОСТИ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ ПРИЧИННЫХ СИНТАКСЕМ КАК УСЛОЖНЯЮЩИХ КОМПОНЕНТОВ СЕМАНТИЧЕСКОЙ СТРУКТУРЫ ПРЕДЛОЖЕНИЙ-РЕПЛИК

В статье проанализировано специфику функционирования вторичных предикативных синтаксем в семантико-синтаксической структуре простых предложений диалогических единств типа вопрос-ответ, причины их использования. Установлено, что структурам с такими дополнительными информационными компонентами свойствен лаконизм. Исследовано простые предложения-реплики с причинными синтаксемами, реализация семантических групп внешней и внутренней каузации, приведено статистические данные, выяснено стилістический аспект каузации для предложений-реплик.

Ключевые слова: вторичная предикативная синтаксема, семантико-синтаксическая структура, простые предложения, предложение-реплика, категория причины, каузальные семантико-синтаксические отношения, внутренняя каузація, внешняя каузація.

FUNCTIONING FEATURES OF CAUSAL SYNTAXEMES AS COMPLICATING COMPONENTS OF SENTENCE-REPLY SEMANTIC STRUCTURE

In the article the close relationship of functioning language, especially the grammar structure, with a semantic approach of the studying syntactic units and their categories was revealed. The component composition of semantically simple elementary and not elementary constructions was defined. The dialogic speech for updating new information through the implementation of basic and primary function of the message is set. The using in the structure of sentences of sentence-reply components that don't explain the significance of the central component and they are syntactically independent and communicative predetermined task was justified. The specificity of functioning of the secondary predicate syntaxemes in semantic syntax of simple sentences, dialogical unities in type question and answer, the reasons for their using were analyzed. It was determined that laconism is characteristic of the structures with such additional informational components. The simple sentence-replies of causal syntaxema, implementations of semantic group causation, both foreign and domestic, are studied with showing the data. The stylistic aspect causation in simple sentences, replicas in material works of Ukrainian writers of 19th–20th centuries was shown.

Key words: secondary predicate syntaxema, semantic and syntactic structure, simple sentences, sentence-reply, category of reason, causal semantic and syntactic relations, internal causation, external causation.

Функціонування мови, передовсім її граматичний устрій, найтісніше пов'язане із семантичним підходом до вивчення синтаксичних одиниць та їх категорій.

Потреба констатувати факт дійсності, повідомити думку, пояснити будь-яке явище впливає на вибір носієм мови специфічних засобів і способів, які реалізовуватимуть власне модель речення в різних мовленнєвих ситуаціях. На думку Ш. Баллі, щоб перевести мову в мовлення, необхідно виконати функцію актуалізації [9, с. 93]. А відтак з'ясування специфічних рис семантичної структури синтаксичних конструкцій можливе саме на матеріалі діалогічних побудов. Оскільки саме в них під впливом лінгвістичних і паралінгвістичних факторів зафіксовано різні процеси модифікацій структурних схем речення. Їх актуалізація і адаптація яких до умов спілкування реалізує основні функції. Тому дослідження цих структур є **актуальним** для сучасного мовознавства.

Будь-яка семантична модель речення має свою компонентну наповнюваність, яка допомагає реалізувати загальне значення конструкції, а відтак дати назву позамовній дійсності. Така функція елементів орієнтована на семантико-синтак-

сичний рівень, який, при відображенні характеру ситуації, формується знаками семантичної природи – синтаксемами. Цей термін з'явився в лінгвістиці у 60–70 роках ХХ ст. на позначення мінімальної семантико-синтаксичної одиниці, що є одночасно носієм елементарного змісту, конструктивним компонентом речення й має відповідний набір синтаксичних функцій – конструктивних ролей у побудові певних комунікативних одиниць.

Мовці, реалізуючи різні думки, які відтворюють ті чи інші картини об'єктивної реальності, оформлюють їх в конкретні синтаксичні конструкції. Саме тому сучасне мовознавство стало розглядати речення як семантичну пропозицію, яка є комбінацією предикатних і непередикатних знаків, що формують семантико-синтаксичну основу речення, центральним компонентом котрої є предикат.

Семантико-граматичні зв'язки між словами в реченні, як зазначає Н. Ю. Шведова, характеризуються різним ступенем міцності. Вони можуть бути глибокими та міцними, і навпаки, поверхневими та слабкими [1, с. 80]. Тому в багатьох випадках висловлювання містять одиниці, які валентно не пов'язуються з дієсловами, тобто не аргументують його значення, а тому є синтаксично незалежними, наявність яких зумовлюється насамперед комунікативним завданням. Оскільки синтаксемний ряд структури можна максимально розширити, увівши до його складу різні за семантикою члени, то багато ознак простої конструкції не підлягають однозначному трактуванню, зокрема явище ускладнення. Зміст такої синтаксичної одиниці має складну організацію, яка виявляється в тому, що часто прості елементарні з формально-граматичного погляду будови з семантико-синтаксичного боку є ускладненими.

Різні події, ситуації, які є основою значеннєвого змісту речення-репліки, можуть супроводжуватися додатковою інформацією, що безпосередньо не стосується розповіді у висловлюванні. Таке повідомлення паралельно включається в конструкцію з метою уточнення, конкретизації її основного значення. Носіями подібної інформації є детермінанти, котрі вказують на різні обставини, за допомогою яких реалізуються відношення між рештою компонентів структури, і відносяться до побудови в цілому. Ці ускладнювальні елементи на глибинному рівні є предикатними знаками, які, виражаючи предикативну ознаку (відношення чи властивість), відображають окрему ситуацію. Тому їх ще називають вторинними синтаксемами предикатного. Ці одиниці виражають сукупність значень ознаки, а не предмета.

Перші відомості про неоднакову роль членів поширеного речення знаходимо в працях В. В. Виноградова, Ф. І. Буслаєва, О. М. Пешковського, О. О. Шахматова, О. О. Потебні, Є. В. Кротевича, І. І. Мещанінова. Вони звернули увагу на те, що в таких конструкціях існують певні форми, які пояснюють не окреме слово, а цілу панівну «граматичну єдність». Пізніше І. І. Мещанінов зазначав, що їх «залежність встановлюється не семантикою якого-небудь слова самого по собі, а змістовим завданням контексту» [10, с. 139]. Н. Ю. Шведова в середині 60-х років минулого століття розробила теорію про детермінантні члени речення (детермінуючий об'єкт та детермінуюча обставина). Саме вона ввела в лінгвістичний ужиток термін «детермінант».

Вагомий внесок у розробку питання детермінантних поширювачів зробили такі мовознавці, як Г. О. Золотова, В. А. Белошапкова, І. П. Распопов, П. А. Лекант, І. І. Ковтунова, О. І. Сиротиніна, А. А. Каминіна, Г. С. Коляденко, Є. Кржижкова, П. Адамець, І. Р. Вихованець, Н. Л. Іваницька, К. Ф. Шульжук, М. Я. Плющ, А. П. Загнітко та ін. Огляд цих розвідок засвідчив, що синтаксична теорія виділяє детермінанти як специфічну семантико-синтаксичну категорію.

Теорія мовознавства пропонує різні класифікації цих одиниць залежно від тих ознак, які беруть дослідники за основу. Сучасна лінгвістична наука активно розробляє питання системного опису детермінантних конструкцій із структурно-семантичного погляду. Це лінгвістичні розвідки Л. І. Добридень, Н. М. Бурдаківської, З. І. Іваненко, А. І. Йови, В. І. Кононенка, Р. А. Куцовой, Л. М. Руденко, Є. С. Харитоновой, М. В. Будько та ін.

На сьогодні найбільше досліджень присвячено причиновим конструкціям, оскільки з-поміж мовних категорій каузативні відношення є найважливішими. Засоби вираження цих одиниць висвітлювалися у роботах Н. М. Бурдаківської, І. Р. Вихованця, О. С. Мельничука, М. Я. Плющ, М. І. Степаненка, Л. І. Йови, З. І. Іваненко, А. С. Колодяжного, Л. І. Дубовик.

У мовознавстві для позначення поняття детермінантного ускладнювального компонента семантичної структури простого речення використовують терміни: детермінант, обставинний детермінант, детермінантні конструкції, адвербіальна синтаксема, поширювач, ускладнювальна синтаксема, семантико-синтаксичний поширювач.

Будовам із додатково інформаційними компонентами властива лаконічність. На думку Л. М. Руденко, генерація речення, інформативна компресія та мовні засоби вираження, явища сутності мовного контексту – це основні риси, які характеризують конструкції розмовного мовлення [5, с. 7]. Тому, на нашу думку, неелементарні конструкції діалогу через явища синтаксичної імплікації засвідчують широту ускладнення побудови у семантичному та граматичному відношеннях, даючи пояснення цій категорії.

Значення детермінантів у результаті актуалізації в структурі базується на семантичних відношеннях, які вказують на ті або інші ситуації доповнювального змісту і окреслюються певними обставинними характеристиками.

Незважаючи на значну дослідницьку літературу, проблема причинових синтаксем і на сьогодні належить до числа дискусійних, оскільки залишилися розбіжності в поняттєвому осмисленні мовних компонентів, якими послуговується сучасна лінгвістика, очевидна неоднозначність їх трактування відображає складність і багатоаспектність мови як об'єкта наукового пізнання.

Ураховуючи стан дослідження, ми мали на меті з'ясувати специфіку функціонування причинових синтаксем в семантико-синтаксичній структурі простих неелементарних речень діалогічного мовлення типу питання-відповідь, семантичні типи цих одиниць, їх стилістичний потенціал, вплив на зміст діалогу.

Діалог, будучи формою реалізації мовного спілкування, здійснюється як двосторонній процес. У ньому виявляються прагнення одного із співрозмовників репрезентувати відповідний зміст та в деяких випадках викликати в адресата додаткові реакції на висловлення. Мовець здійснює перекодування думки з метою її втілення у слова і синтаксичні форми. А відтак будь-яка конструкція в умовах комунікації може зазнавати модифікацій шляхом ускладнення семантики за рахунок уведення компонента, що дорівнює згорнутому виразу, що складає частину речення-репліки.

Аналіз великого фактичного матеріалу засвідчив, що найпоказовішим і найчисленнішим розрядом вторинних предикатних синтаксем, які функціонують у реченнях-репліках, є адвербіальні поширювачі, що походять від підрядних частин складнопідрядного речення і виражають обставинний значення **причини** (30,12% від загальної кількості проаналізованих семантичних груп обставинних детермінантів): – *Дворище без призору валиться*; – *Батьюшка поздоровляють вас з неділею*, – *почула Христя коло себе*; – *Через твою греблю нам тепер життя немає...*; – *Чого на прив'язі? – Спасибі тобі за раду!* – *мовила Кривда* (Панас Мирний); – *Дякую, брате, за ласку і довіря*, – *схилив голову Менгу* (В. Малик); – *Я просто зомліла від таких розкошів...* (Ганна Черинь). Вони відображають причиново-наслідкові відношення в структурі складної конструкції, на основі якої утворюється просте ускладнене речення.

На думку Н. М. Бурдаківської, причиновість уважється внутрішнім зв'язком між тим, що є, і тим, що нею породжується. Цим вона відрізняється від інших форм зв'язку (локативних, темпоральних, модальних і т.д.), яким властивий той чи інший тип упорядкованої співвіднесеності одного явища з іншим [2, с. 10].

Причиновість складається із дії суб'єкта і одночасності або послідовності цієї дії із станом об'єкта. Тому всезагальний характер каузального зв'язку означає, що немає жодного явища, яке виникло б поза законом причиновості і поза відповідними матеріальними джерелами. А отже, відношення каузативі репрезентується в поліпредикативних мовних одиницях, у яких наявні дві денотативні ситуації, тісно пов'язані між собою.

Необхідна умова введення цього різновиду адвербіальної синтаксеми в речення-репліку – це повідомлення про динамічні стани, ознаки, дії. Оскільки причина завжди пов'язана зі зміною, з динамікою, то вона пояснює виникнення тієї або іншої дії.

Однією з семантико-синтаксичних ознак каузальних синтаксем є вказівка на якісь ситуації, події, які йдуть перед наслідком та породжують його.

Семантичне варіювання цих поширювачів пов'язане з відтінковим нашаруванням на загальне причинове значення. На думку І. Р. Вихованця, причина може бути внутрішня, що позначає різні явища, які містяться в самому об'єкті чи пов'язані з його діяльністю, або зовнішня – на означення усіх інших зовнішніх факторів, які діють на суб'єкт [3, с. 89].

Найчастіше в конструкціях діалогу вживаються детермінантні синтаксеми із значенням зовнішньої каузативі. Саме за допомогою таких поширювачів у побудові поєднуються елементи двох ситуацій в одне повідомлення, яке передається лаконічною структурою. Наприклад: – *Душа згорить від сорому* (Р. Іванченко); – *За відданість треба людей заохочувати*, – сказав Батий; – *За різними клопотами не бачив його*, – сказав Домажир (В. Малик); – *На гроші я вам розписочку видам*, – каже Рибка (Є. Плужник); – *Вся буде дома через звільнення* – розпачливо протягла мати (А. Тесленко). Беручи за основу термінологічну класифікацію семантичних підтипів зовнішньої каузативі Л. М. Руденко [5, с. 9], засвідчимо, що найчастіше в діалогах використовуються причинові поширювачі зі значенням спонукальної причини, причини-відплати та причини-перешкоди, рідше причини-відповідності та ін.

Щодо внутрішньої каузативі, то вона є менш вживаною в мовленнєвих структурах. Наприклад: – *Що ти тут робиш на дереві?* – *грізно гримнув на нього Андрій*. – *Втратив зі страху розум* (М. Старицький); – *Він порубав його шаблю з ревнощів*, – *втрутився новий шляхтич* (З. Тулуб).

За нашими даними, в простому реченні-репліці причинові відношення виражаються експліцитно за допомогою синтаксичних форм слів, а саме прийменниковими та безприйменниковими іменниками. Прийменники, як зазначалося вище, є показниками семантико-синтаксичних відношень між вихідними елементарними простими конструкціями. Тому членами причиново-наслідкових відношень обов'язково повинні бути події, а тому причинові поширювачі – пропозитивні імена.

Носіями каузативних відношень виступають у побудовах діалогу в основному прийменниково-відмінкові комплекси. У реченнях-репліках уживається невелика кількість прийменників із причиновим значенням, функціональні особливості яких виявляються лише в поєднанні з повнозначним словом у певному контексті. Ці комплекси є елементарними синтаксичними одиницями, яким властива семантико-синтаксична ознака каузативності. Прийменниково-відмінкові форми мають неоднакове поширення: деякі в реченнях-репліках є широко представленими, але є й приклади малопродуктивних причинових єдностей.

На нашу думку, засобами – домінантами в мовленнєвих конструкціях виступають прийменник *через* із знахідним відмінком та прийменник *за* із знахідним та орудним відмінками. Часте вживання таких форм у реченнях-репліках пояснюється чітко окресленим змістом та поєднанням прийменника із різними семантичними групами іменникових слів, які несуть певне приховане повідомлення. Наприклад: – *За цим проклятим клопотом і розуму збудешся!*; – *От люблю парня за звичай!* – *весело защебетала вона* (Панас Мирний); – *За які заслуги ти став сотником?* – *За смерть брата*, – сказав Тавлур (В. Малик); – *Заплатите ви мені за вашу зльбу!* – *скреготав зубами Горленко* (З. Тулуб); – *Вона сім'ю через вас кинула*, – *гаряче сказала Тереза* (Є. Плужник); – *Скаржаться на тебе брати через самовпевненість* (Р. Іванченко). Крім загальної семантики зовнішньої каузативі, прийменник *за* в поєднанні з різними шарами іменникової лексики в безпосередньому контексті вказує на додаткову інформацію про значення процесів, станів, рис характеру та вчинків людей, а також про те, що дія не може відбуватися через перешкоду, яку актуалізує певна обставина.

Навколо цих слів групуються інші виразники причинових семантико-синтаксичних відношень, які передають ще відтінки походження явища, відплати, перешкоди, причини, що сприяє здійсненню певного наслідку. Поширеними в будовах діалогу є каузативні аналітичні морфемні *від*, *з*, *без*, наприклад: – *З тиждень сама поживеш?* – *Я умру з туги!*; – *Не приїде вона без мого дозволу* (Панас Мирний); – *Ми за той час дуба вріжемо з голоду!*; – *Він умер від рани на моїх руках*, – *відповів воєвода* (В. Малик); – *Я помираю від цікавості!* – *вийшла з кухні Мілена* (А. Тютюнник); рідше вживаються прийменники – *у*, *на*, *заради*(*ради*), наприклад: – *Де ж Карпо зостався?* – *докладала Христя матері*. – *На radoщах зайшли у шинок*. – *одно дякувала мати* (Панас Мирний); – *Але воєводі Дмитру я дарую життя заради хоробрості його* – *сказав Батий*; – *Звідки знаси?* – *Я два літа був у вас у полоні*, – *відповів Добряня* (В. Малик).

Трапляються поодинокі випадки ще одного морфологічного варіанта причинових синтаксем – дієприслівника, наприклад: – *Напрацювавшись, вони присіли на оранці*. – *сказала дівчинка* (П. Панч). Проте вони використовуються в конструкціях за певних мовленнєвих умов, оскільки властиві передусім книжно-писемній мові.

Отже, діалог, що реалізується у формі питальня-відповідь, має на меті забезпечити учасників бесіди максимальною інформацією. Тому для великої кількості структур діалогу характерним є вживання компонентів із прихованим змістом, який вимагає пропозитивного прочитання. На функціонування цих одиниць у діалогах має вплив принцип мовної економії. Він виявляється в тому, що мовець, уникаючи дублювання текстової інформації, словесно позначає додаткові повідомлення, виявляє свою індивідуальну позицію та ставлення до обговорюваної ситуації.

Реалізація в процесі спілкування комунікативного завдання впливає на бажання мовця з'ясувати певні обставини, які супроводжують якусь ситуацію або стали передумовами її появи.

Таким чином, найпоказовішою частиною з-поміж усієї сукупності семантичних груп адвербіальних поширювачів є причинові синтаксеми, які найчастіше виражаються прийменниково-відмінковими комплексами та прислівниками, рідше іменниками в певній відмінковій формі та інфінітивом

Література:

1. Арват Н. Н. До питання про семантичну типологію речення: На мат. східнослов'янських мов / Н. Н. Арват // Мовознавство. – 1979. – № 2. – С. 24–31.

2. Бурдаківська Н. М. Вираження відношення причини у структурі простого речення у сучасній українській мові : дис.... канд. філол. наук : 10.02.01 / Н. М. Бурдаківська – Київ, 1990. – 163 с.
3. Вихованець І. Р. Синтаксис знахідного відмінка в сучасній українській літературній мові / І. Р. Вихованець. – К. : Наук. думка, 1971. – 120 с.
4. Дубовик Л. І. Логіко-граматичні аспекти категорії причини : автореф. дис. канд. філол. наук. : спец. 10. 02. 01 – українська мова / Л. І. Дубовик. – Донецьк : ДонНУ, 2005. – 20 с.
5. Руденко Л. М. Обставинна детермінація в структурі тексту (семантико-синтаксичний і стилістичний аспекти) / Л. М. Руденко. – К. : Україна-Віта, 1996. – 213 с.
6. Слинько І. І. Синтаксис сучасної української мови : проблемні питання [навч. посіб.] / І. І. Слинько, Н. В. Гуйванюк, М. Ф. Кобилянська. – К. : Вища школа, 1994. – 670 с.
7. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови [підручник] / К. Ф. Шульжук. – К. : ВЦ «Академія», 2004. – 408 с.
8. Щербачук Н. П. Семантико-синтаксична структура простого речення в діалогічному мовленні (на матеріалі художніх творів) : дис.... канд. філол. наук : 10.02.01 / Н. П. Щербачук. – К., 2006. – 219 с.
9. Балли Ш. Общая лингвистика и вопросы французского языка / Шарль Балли – М. : Изд-во иностр. лит-ры, 1955. – 416 с.
10. Мещанинов И.И. Члены предложения и части речи / И. И. Мещанинов. – М., Л. : Изд-во АН СССР, 1945. – 321 с.
11. Шведова Н. Ю. Детерминирующий объект и детерминирующее обстоятельство как самостоятельные распространители предложения / Н. Ю. Шведова // Вопросы языкознания. – 1964. – № 6. – С. 77–93.

УДК 372.881.111.1

О. Ю. Юр'єва,

Національний університет «Острозька академія», м. Острог

A TASK-BASED APPROACH IN TEACHING ESL READING

This paper aims at presenting the main components and tenets of task-based approach to second language teaching, specifying its basic features, and highlighting its role as a powerful approach for teaching ESL reading. Teaching reading in terms of task-based approach has been viewed from two perspectives, intensive and extensive reading, and implications for the ESL classroom have been drawn. Three phases of task-based teaching reading have been described and best practices for each phase have been outlined. The benefits as well as possible challenges for the task-based reading have been defined. A number of general principles to design, introduce, and integrate tasks into the teaching of reading have been proposed. The overall purpose of task-based approach in teaching reading has been regarded as creating opportunities for language learning and skill development linked to learners' interests and resembling their real-life process of reading for pleasure or for getting information.

Key words: task-based approach, intensive reading, extensive reading, meaning-focused, focus-on-form

МЕТОД КОМУНІКАТИВНИХ ЗАВДАНЬ У НАВЧАННІ ЧИТАННЮ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

У статті представлено основні компоненти і засади методу комунікативних завдань у навчанні англійській мові, окреслено основні характеристики методу комунікативних завдань і висвітлено його роль у навчанні читанню іноземною мовою. Навчання читанню методом комунікативних завдань розглянуто у двох площинах – інтенсивного та екстенсивного читання – та визначено певні можливості для його застосування. Виокремлено переваги та потенційні труднощі у навчанні читанню методом комунікативних завдань, а також запропоновано низку загальних принципів для створення, введення та застосування комунікативних завдань у навчанні читанню іноземною мовою.

Ключові слова: метод комунікативних завдань, інтенсивне читання, екстенсивне читання, зосереджений на змісті, зосереджений на формі.

МЕТОД КОММУНИКАТИВНЫХ ЗАДАНИЙ В ОБУЧЕНИИ ЧТЕНИЮ НА АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКЕ

В статье рассмотрены основные компоненты и принципы метода коммуникативных заданий в обучении английскому языку, определены основные характеристики метода коммуникативных заданий и раскрыта его роль в обучении чтению на иностранном языке. Обучение методом коммуникативных заданий рассмотрено в двух плоскостях – интенсивного и экстенсивного чтения – и определены основные возможности его применения. Выделены преимущества и потенциальные трудности в обучении чтению методом коммуникативных заданий, а также предложен ряд общих принципов для создания, введения и применения коммуникативных заданий в обучении иностранному языку.

Ключевые слова: метод коммуникативных заданий, интенсивное чтение, экстенсивное чтение, сосредоточенный на смысле, сосредоточенный на форме.

In their search for best TESOL practices, second language acquisition researchers and language teachers have claimed about the need for finding the tool to elicit second language use the way the learners will perform when they are not striving for accuracy, which will provide evidence of their ability to use the language in real life communication. They agree that providing learners with the opportunity to experience such language practice will facilitate them to develop the kind of second language proficiency that is needed to communicate fluently and effectively [7, p.1]. The tool that can be employed and is discussed over the last three decades is a «task». There has been plethora of publications on task-based learning and teaching, the authors of which raise many issues from different perspectives, like difficulties of defining what a task is [7; 15; 19; 22], different approaches to analysing tasks [3; 4; 7; 19; 21], task-based assessment [2; 7], using task-based teaching for developing various skills [11; 16; 17; 20; 24] employing technology in task-based language learning [23].

This paper will deal with teaching ESL reading by means of a task-based approach. In regards to this, there will be considered the main components and tenets of task-based approach to language teaching as well as the connections between task-based approaches and the teaching of reading. The conclusion will involve a proposition of a number of general principles to introduce and integrate tasks into the teaching of reading.

The definition of a pedagogic task is considered to be problematic and R. Ellis claims that in neither research nor language pedagogy is there complete unanimity upon this term [7, p. 2]. P. Skehan suggests a number of criteria which can be employed while specifying what a task is and defines a task as an activity in which meaning is primary, there is some sort of relationship to the real world, task completion has some priority, and the assessment of task performance is in terms of task outcome [22, p. 38]. The scholar also emphasizes on the communicative nature of a task-based activity and argues for the importance of involvement of cognitive approach in language learning and its link to the task-based learning [22, p. 42–51]. R. Ellis suggests a broader list of features characteristic to a task, namely, that a task constitutes a plan for learner activity, involves a primary focus on meaning,